

Catalunya, fins avui ha semblat talment una sucursal de Madrid. Això ho confirma el fet de que unes deu companyies de teatre «de la Corte» han representat llurs farses i comèdies en els principals teatres de la ciutat comtal; vegi's sinó: al Tivoli, la Pérez de Vargas; al *Teatre Català*, En Martínez Sierra amb la Bàrcena; al *Novedades*, En Borràs i més tard l'Alba i en Bonafé; a l'*Eldorado*, l'Ortias i la «magnífica» Leonís; al Goya, en Thuillier; al Victòria, la companyia d'En Fuentes-Vargas; al Poliorama, l'Artur Serrano; i la Loreto i en Chicote, que s'han passejat pels escenaris del Goya, Victòria i Bosc,

A l'*Español* hi ha actuat fins fa poc, l'única companyia catalana, representant-hi *vaudeville*...

Fins En Borràs, en la seva última campanya al *Novedades*, feu «Tierra Baja» en castellà!

Per a donar una major idea d'aquesta catalanitat de que tant alardegen els elements lligueros, repetirem el què tothom ja sap; co és, que les més grans figures del Teatre Català han hagut d'emigrar d'aqueixa terra, justament per falta d'aquest ambient de *patriotisme* i catalanitat, que, d'existir, forçosament tindria nostre teatre una vida de prosperitats i d'èxits; puix és el teatre la manifestació més palesa de la vida d'un poble, el què més l'exalta, el què més el fa enardir, sentir i pensar; el què l'enalteix en ses costums, fent reviure ses tradicions amb llurs amors i anhels, repassant així la seva gloriosa història viscuda, sos típics costums, i on els característics i pintorescs tipus de nostra terra hi serien portats de totes les contrades, de tots els indrets gloriosos de Catalunya.

La política eixorca de la Lliga no ha sapigut fomentar-lo un Teatre Català; i la Mancomunitat ha preferit gastar-se els mil lions per nodrir sangoneres i captar-se estòmics agraits. Al fons del sac hi trobaràn les engrunes.

No cal parlar dels nostres músics; a qui, com en Morera i en Pahissa, s'els té absolutament aixelats. D'en Vives, no cal tampoc fer-ne esment, puix aquest s'ha fet «madrileño» i tots sabem lo bé que això li ha anat per a fer-se aplaudir a Catalunya.

La sardana, la bella dança empordanesa, l'han mixtificada quatre salta taulells, que la ballen quan no els costa una pesseta. En tota la província de Barcelona sols hi ha tres o quatre cobles, i sols una ho fa bé i sols una pot sentir-se, la de l'Albert Martí.

A Barcelona es publiquen una dotzena i mitja de periòdics diaris; sols un està redactat en català.

«La Vanguardia» el «diari dels morts», publica cotidianament, en temps normal, aquelles quinze o vint «esqueles»; de tant en tant, en surt alguna escrita en català, molt poques!..

L'indústria entera, a Barcelona, sols coneix la llengua de Cervantes. El Senyor Esteve, en això hi té molt punt, no fos cas que «La Puntual» se n'anés en orrí.

A les llibreries, no més hi veureu a l'Insúa, en Belda, Carrère, San José, Retana, Baroja, Caballero Audaz, Sassone, Trigo, Francés, León, Concha Espina, Colombina, i altres que no anomenarem per a no cansar l'atenció del llegidor. Els nostres autors catalans hi fan un paper ben migrat a les llibreries!.. Es que no escriuen o és que no venen?

Varis intents editorials catalans han hagut de plegar, veient-se impotents per a mantenir llurs esforços lloables.

El Senyor Esteve no hi entén en art, ni en música ni en literatura; el Senyor Esteve, és un *ente* tant vulgar, un tipu tant despreciable, que, fòra del negoci, els vots i la «mandanga», no li parreu de res més.

Tant mateix, un poble així no pot sentir pas el patriotisme, ni fer grans *alardes* de catalanitat.

Una oligarquia com la de la Lliga, que juga amb el sentiment de pàtria com si ho fes a Borsa, no és ja digne de cap mena de respecte ni de consideració de cap classe.

Un partit així, que embruta i denigra al petit i migrat rebrot d'un sentiment enlairat i digne, és com un pare que explotés a un fill amb fins indecorosos i inconfessables.

Fa vergonya tanta ignomínia. Entristeix que homes així pretenguin monopolitzar l'esperit excels, la flaire olorosa d'un amor que tots els pobles deuen sentir per la terra que els ha vist néixer.

Els lligueros, polítics d'ofici de tota la vida, no hi tenen dret a les seves gosadies, prenent fer creure que pensen «en català».

Són massa «sevillanes».

Cal foragitar-los, doncs.

NOVI

MANDANGA

Nostre admirat «Xenius» sol emprar, com paraula representativa de lo fictici i de lo fals, emfàtic o presumptuós, la paraula «mandanga». Doncs bé; aqueixos actes, aqueixes festes; aqueixos dies *ciceronians* i *pantagruèlics* que ha celebrat la Lliga Regionalista, no són més que «mandanga» portada a l'extrem d'apoteosi, per a aconseguir així una escenografia suggestionadora, quina perspectiva no és altra ni té altra finalitat que preparar les vinents eleccions generals, i en vistes a que no s'en vagi en orri tot l'aparato de llaua i cartró. El què ara s'ha fet no ha sigut altra cosa que una «verbena» més; l'última revetlla, després de les de Sant Joan i Sant Pere. Podriem donar-li un títol: «La verbena de la mandanga, el tio de las carteras o celos sin reprimir».

Perquè la Lliga Regionalista, quan se veu lluny el Poder; en quant observa que s'apropen per a ella dies magres i que s'extén a la seva vista una ampla perspectiva de desert, desolació i dejuni, se sent tot seguit nacionalista,

Es a dir, nacionalista és poc. Se sent separatista, revolucionària i fins anarquista.

Quan els conservadors monopolitzen el Poder; quan les extremes dretes pretenen dominar en nom del manteniment de l'ordre i la pau social, solen comptar amb els senyors Cambó i Musitu i altres ocellots *cucurulleros*. Llavors, la Lliga menja i calla; es creua de braços i de potes i no s'impacienta per res; dona temps al temps i obliga als seus «sinfoners» de *boquilla* a cusir-se la boca, taparse la gargamella i no exhalar ni un gemec ni un crit.

En Cambó està en les altures? En Cambó és ministre de Finances? Els tiburons de la Lliga s'atraquen i s'afarten? Doncs res importa tot el demés. Catalunya és rica i plena. Espanya és nostra germana i nostre maré.

Però, es precindeix de la Lliga? Es té, com ara, davant dels ulls una possibilitat de govern liberal en el qual els lligueros no hi col·laboraran pas? Doncs, a córrer la pólvora; a organitzar protestes «monstres», aixecar els punys airats i plorar llàgrimes de cocodril; a tocar a sometent i dir que Catalunya gemega en la més ominosa de les seves esclavituts; a invocar a Rafel de Casanova, a Pau Clarís, i a cantar «Els Segadors», i a no deixar viure als madrilenys fins que els tirin un altre òs en forma de col·laboració ministerial, subvencions, augment de l'arancel, etc., etc.

Veritat que tot això és vergonyós i fins repugna, no ja a la consciència, sino al sentit de l'olfat?...

La desaprensió, el cinisme, la poca vergonya i la canallesca actitud de la oligarquia que preté mangonejar a Catalunya, ha arribat a tals límits; ha assolit un grau tant pujat de ignomínia; està enverinant de tal manera d'aire i l'ambient, que si no agafem l'escombria i comencem a fer neteja enèrgicament de tanta porqueria, és fàcil que podem asfixiar-nos.

Vaja, prou farsa; prou comèdia!

Visca la veritat! Abaix la «Mandanga»!!!
SANTIAGO DE ESPAÑA

NOTETES

Per «La Veu de Catalunya» ens enterem que s'adheriren a l'Assemblea celebrada a la *sala arcoba* de la Lliga Regionalista, el prop-passat dissabte, VUIT (?) entitats polítiques del districte de Granollers, quina representació ostentaren VUIT senyors, en la forma següent:

Josep Queralt, pel Centre Regionalista de Badalona; Miquel Serra, per la Lliga Regionalista de Santa Coloma de Gramanet; Llätzer Crusellas, pel Centre Regionalista de Cardedeu; Antoni Mayol, pel Centre de Palou; Jaume Josep, per la Lliga Regionalista de Granollers; Esteve Camillo, pel Centre Regionalista de Granollers; Miquel Vilageliu, per la Jovenut Nacionalista de Montmeló, i Albert Rosàs, de Sant Feliu de Codines.